

TOP-5.3.1-16-FE1-2017-00002

A helyi identitás és kohézió erősítése Bodajk térképében

Objektumleírások

Készült: 2019. március

Készítette: Magyar Műemléki Topográfia Nonprofit Kft.

Moha épített öröksége

A megye északnyugati felén fekvő, útmenti, egyutcás település, szalagtelkei fésűs, előkertes beépítésűek. • Első említése 1243-48-ból származik. A falunak 1330-ban már kőtemploma volt, első ízben 1374-ben jegyezték fel az Áldókút mint jótékony hatású forrás nevét. Moha a török időkben végig lakott hely volt, bár lakói a sanyargatások elől többször elmenekültek, de mindig visszatértek. 1800-ban a Bajzáth, később a Kempelen, majd a Pappenheim családé volt.

ENTZ – SISA 1998 (103.), TAK 2017 (8-10.), VIRÁG 2005 (116.)

Református templom

A faluközpontban, kertben, szabadon álló, nyeregtetős épület. Épült a XX. század első felében. Gúlasisakkal fedett homlokzati tornyos, téglalap alaprajzú templom sima falakkal. A torony alsó, szegmensíves ablaka fölötti részen az alábbi felirat olvasható: „UTAID, URAM, MUTASD MEG,/ Ő, AZ ÚT, AZ IGAZSÁG ÉS AZ ÉLET./1727-2014”. Felszereléséhez tartozik egy 1753-ban készült ezüst úrvacsoraosztó serleg, Bütüsi György debreceni mester munkája.

A templomudvaron helyezték el a település II. világháborús áldozatainak emlékművét. A szabálytalan alakú terméskő falon három gránittábla látható, ebből kettőn olvasható az áldozatok névsora.

ENTZ – SISA 1998 (103.), TAK 2017 (23-25.)

Temetőkereszt

A község temetőjének északi felében, közút közelében álló barokk mészki kereszt. A két részes alépitményen álló korpuszos kereszt szárai háromkaréjos végződésűek. Az alépitmény alsó részén az alkotóra vonatkozó felirat olvasható: „SCLTE ANDRE[AS] ENGL FLIGL. Fölötte az állíttatására vonatkozó felirat látható: „BENEFACTORE/FRANCISCO POST/AE..CTA DIE 4 SEPTE/1796”, kétfelől egy-egy koponyával. A kereszt alatti kőtömbön virágkoszorúban a halálra vonatkozó szimbólumokat: homokórát, lábszárcsontokat – Ádám és Éva csontjait – és kaszát helyezett el az alkotó, Fligl András székesfehérvári kőfaragó 1796-ban. Műemlék.

BARDOLY – HARIS 2008 (66.), ENTZ – SISA 1998 (103.), TAK 2017 (20-21.)

Mohai Ágnes-forrás

A település külterületén elhelyezkedő, a középkor óta ismert ásványvíz-forrás. 1750-ben a község tulajdonosa Amadé László hírneves költő lett, majd tőle gróf Amadé Tádé örökölte a birtokot. A mohai víz első komoly felvirágoztatása az ő nevéhez fűződik. A gróf pavilonokat emeltetett, ahova a környékbeli polgárok gyakran hosszú sorokban jártak ivókúrára. A forrás XVIII. században, a Bajzáth család birtoklása idején, majd leszármazottjuk, Kempelen Imre alatt élte virágkorát. Feltárása és beépítése során platánsort telepítettek a forráshoz vezető sétány mellé. Ez a környékbeli és székesfehérvári közönség által látogatott mulatóhellyé vált, ahol gyakran rendeztek színi előadásokat. Kempelen édesanyja tiszteletére Ágnes-forrásnak nevezte el a lelőhelyet, amelynek vizét az 1873-as Bécsi Világkiállításon több európai uralkodó is elismeréssel illette.

TAK 2017 (10., 30., 40.)

Felhasznált irodalom

- BARDOLY – HARIS 2008 Bardoly István – Haris Andrea: Magyarország műemlékjegyzéke. Fejér megye. Budapest, 2008, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal.
- ENTZ – SISA 1998 Entz Géza – Sisa József (szerk.): Fejér megye művészeti emlékei. The Historic Monuments of Fejér County. Székesfehérvár, 1998, Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutató Intézet – Szent István Király Múzeum. (= Szent István Király Múzeum Közleményei A sorozat 34. kötet)
- TAK 2017 Településképi arculati kézikönyv, 2017.
- VIRÁG 2005 Virág Zsolt: Magyar kastélylexikon. 3. kötet. Fejér megye kastélyai és kúriái. Budapest, 2005, Fo-Rom Invest.